

Прочетете внимателно текста и отговорете на въпросите.

Беше 1848 година. Никола продаде цялото бащино наследство за 50 хиляди гроша и почна да се стяга за път. Сън не го ловеше от радост. Замина за Кишинев. По пътя неговият свако го излъга и му прибра парите. Остави на Никола само пет рубли. С тези пет рубли Никола Козлев прекара цели три години в Кишинев. За тия години той пише: «Поминах се като просяк по търговците. Учих се като слушател, а не като ученик, често обливах книгите си със сълзи...». След ученето Никола се върна и стана даскал в родното си село. Много пъти беше арестуван от турските власти по донос, че учителят приказва срещу властта.

Учителят Никола Козлев често пъти се отбиваше в дюкяна, в който се събираха селяните и след разговори с тях разбра, че трябва да побегне в Бесарабия, където няма турци. Той натовари на една каруца младата си невеста и тръгна към Русчук. Премина Дунава. Бесарабските българи го назначиха за учител в село Шекерли китай. Там му се родиха дечица и там за първи път той усети поетическо вдъхновение.

Никола Козлев никога не е съчинявал стихотворения. Ръката му е неопитна и в поезията има само един учител: народната песен. И започва да нарежда като старите гайдари и цигулари, които е слушал по сватбите и хората в детските си години. И не се залови с каква да е песен, а захвана да съчинява епическа поема, в която да разкаже и за робските вериги, и за народната доблест, и за бленуваните дни на свободата. Вътре в гърдите му напират страшна сила. Той е като Ботевият Чавдар: страшно обича своя герой и пламенно ненавижда врага.

За три месеца време Никола Козлев написа поемата «Хайдут Сидер и Черен арап», която с възмущение и благодарност ще четат поколения много години след смъртта му. Напечатването на поемата в Болград изпълни сърцето на шекерликитайския учител с ликуваща радост, но холерата, която върлуваше в Бесарабия, попари семейството му. Тя отнесе двете му невръстни дечица. Съкрушен от скръб, Козлев се върна в Лясковец. Там той беше честит да стисне десницата на великия апостол на свободата Васил Левски, когото защити от предателския поглед на чорбаджиите, като го укри на училищния таван.

Когато след Освобождението в Търново се събраха старопланинските хайдути, хъшове от димните румънски кръчми, цариградските книжовници, еленските чорбаджии и просветителите от Одеса и Болград да гласуват основния закон на новоосвободената държава, Никола се дигна и също отиде там. Той среща големия българин, историка, професора от Харковския университет Марин Дринов. Дринов позна автора на поемата, която беше чул от учителя в Бесарабия и която засегна сърцето му, и с две ръце раздруса десницата на Козлев. Той знаеше, че за три месеца написа Козлев тая поема, в която има лъвска сила и която с възмущение и благодарност ще четат поколения българи много години след смъртта на автора.

По Ангел Каралийчев

№	Тестови задачи	Точки	
1.	<p>Отговорете с ДА или НЕ, като заградите съответното кръгче. Според текста: А) Според текста Никола в Кишинев помага на търговците. ДА/НЕ Б) Козлев учи в Кишинев след Освобождението. ДА/НЕ В) Никола Козлев работи в Бесарабия като учител. ДА/НЕ Г) Никола Козлев пише героическа ода. ДА/НЕ Д) Професорът Марин Дринов признава учителя за поет. ДА/НЕ</p>	L/0/1/2/3 /4/5	L/0/1/2/3 /4/5
2.	<p>Тълкувайте значението на дадените изрази (изречения) от текста с едно изречение или синонимен израз.</p> <p>Сън не го ловеше от радост _____ _____</p> <p>Беше честит да стисне десницата на великия апостол на свободата _____ _____</p> <p>Холерата, която върлуваше в Бесарабия, попари семейството му _____ _____</p>	L/0/1/2/3 L/0/1/2/3	L/0/1/2/3 L/0/1/2/3
3.	<p>Открийте в текста и запишете примери на:</p> <p>3 метафори _____ _____</p> <p>2 епитета _____ _____</p>	L/0/1/2/3 L/0/1/2	L/0/1/2/3 L/0/1/2
4.	<p>Озаглавете текста, като назовете темата му, и запишете заглавието.</p> <p>_____</p>	L/0/1/2	L/0/1/2
5.	<p>Отговорете на въпроса, като заградите буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът?</p> <p>А. повествование и описание; Б. повествование и разсъждение; В. повествование; Г. разсъждение.</p>	L/0/1	L/0/1

6.	<p>Открийте в текста и запишете по един синоним към всяка дадена дума.</p> <p>Готви се _____</p> <p>измами _____</p> <p>прехранвах се _____</p> <p>даскал _____</p> <p>беснееше _____</p>	L/0/1/2/3 4/5	L/0/1/2/3 4/5
7.	<p>Коментирайте с 2-3 изречения смисъла на следната фраза от текста: «За тази поема, в която има лъвска сила, българският народ ще си спомня с благодарност и гордост».</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1
8.	<p>Характеризирайте с 3-5 изречения образа на Никола Козлев, като назовете и аргументирате 3 негови черти, проявени в текста.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/2/34 L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1	L/0/2/34 L/0/1 L/0/1 L/0/1 L/0/1

12.	<p>Запишете в съответните редове по един пример на глаголните времена, които се срещат в текста.</p> <p>Сегашно време _____</p> <p>Минало свършено _____</p> <p>Минало несвършено _____</p> <p>Минало предварително _____</p> <p>Бъдеще време _____</p>	L/0/1/2/3 /4	L/0/1/2/3 /4
13.	<p>Трансформирайте дадения текст в преизказно наклонение и го запишете.</p> <p>Напечатването на поемата в Болград изпълни сърцето на шекерликитайския учител с ликуваща радост, самият професор Марин Дринов го поздрави и каза, че творбата засегна сърцето му. Само за три месеца време Никола Козлев написа поемата «Хайдут Сидер и Черен арап», която с вълнение и благодарност четат поколения много години след смъртта му.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1/2/3 4/5/6	L/0/1/2/3 4/5/6
14.	<p>Препишете изречението, като поправите правописните и пунктуационните грешки.</p> <p>Според мен свободата е едно от най хубавите нешта в живота. Учителя знаеше че свободата почти исцяло е духовна.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1/2/3 4/5 L/0/1	L/0/1/2/3 4/5 L/0/1
15.	<p>Прочетете изречението и запишете верните твърдения от дадените в скобите:</p> <p>Учителят Никола Козлев често пъти се отбиваше в дюкяна, в който се събираха селяните и след разговори с тях разбра, че трябва да побегне в Бесарабия, където няма турци.</p> <p>_____ (сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено) и се състои от _____ (две, три, четири, пет, шест) прости изречения.</p>	L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1

